

Stap-voor-stap

Voor de vormgeving van leeronderzoeken kan een stapsgewijze methode een krachtige strategie zijn om studenten meer systematisch te laten oefenen met de vaardigheden in de verschillende onderzoeksstadia. Stap voor stap werken biedt inzicht in de onderzoekstaak, structureert de handelingen en schept een beoordelingskader dat verder reikt dan een beoordeling van het eindproduct alleen.

Werkwijze

- 1 De docent introduceert een stappenplan voor de onderzoekstaak. Elke stap is verbonden met een resultaat dat getoetst kan worden. Criteria waaraan het resultaat moet voldoen, worden aan de studenten verstrekt. Zo mogelijk krijgen de studenten ook voorbeelden van goed en slecht uitgevoerde (deel)handelingen;
- 2 De studenten voeren de taak stap voor stap uit. Elke stap is een aparte opdracht, waarvoor een deadline geldt. Als de studenten menen dat het resultaat voldoet aan de gestelde eisen, kunnen zij het inleveren;
- 3 De docent beoordeelt het ingeleverde product, levert daarop commentaar en geeft een cijfer. Elke opdracht telt mee voor het eindcijfer;
- 4 De studenten stellen het product zonodig bij en gaan verder met de volgende opdracht. Als alle stappen zijn gezet en de volledige taak is afgerond, bepaalt de docent het eindcijfer.

Voorbeeld

In de Faculteit Sociale Wetenschappen wordt de stapsgewijze methode toegepast bij Methodenleer & Statistiek. Propedeusestudenten doorlopen daar in duo's de stappen van het onderzoeksproces dat moet leiden tot een onderzoeksplan.

Dat proces is opgedeeld in vijf voor het eindcijfer meetellende opdrachten:

- 1 probleemstelling ontwikkelen;
- 2 operationaliseren;
- 3 kiezen van een onderzoeksstrategie;
- 4 maken van een onderzoeksontwerp en
- 5 uitwerken van het onderzoeksplan (inclusief een voorstel over de wijze van rapportage).

Om de opdrachten te kunnen maken zijn de studenten genoodzaakt het handboek er regelmatig op na te slaan. De looptijd van het onderwijs is 16 weken, de omvang 160 uur. Elke voldoende opdracht wordt beloond met een aantal punten, het totaal van het aantal behaalde punten telt mee voor 30% van het eindcijfer. Bij te laat inleveren worden geen punten gegeven. Vrijstelling voor opdrachten is niet mogelijk.

Opmerkingen

- Stap voor stap werken stelt een aantal belangrijke voorwaarden:
 - Studenten moeten voldoende tijd hebben om de opdrachten te maken
 - de ingeleverde opdrachten moeten door de docent snel nagekeken kunnen worden
 - Het onderwijs moet strak en helder georganiseerd worden en vereist een zowel inhoudelijk als organisatorisch goed uitgewerkt draaiboek
 - Er wordt een groot beroep gedaan op de inzet en discipline van de student en op de inhoudelijke en didactische bekwaamheden van de docent.
- Er schuilt ook een gevaar in de stap-voor-stap-methode. Namelijk dat de studenten zich richten op de stappen zelf in plaats van op de gehele route. De docent moet er in voorzien dat de relevantie van de afzonderlijke stappen wordt belicht vanuit het gehele oplosproces en de bijdrage die van daaruit wordt geleverd aan het eindresultaat.

Over dit document

Deze werkvorm is afkomstig uit Milus, J., Oost, H. en Holleman, W. (2001). *Werken aan academische vorming. Ideeën voor actief leren in de onderwijspraktijk*. Utrecht: Universiteit Utrecht (IVLOS).

U mag dit materiaal gebruiken indien u de bron correct vermeldt en indien u zelf ook uw materiaal deelt via de website.